

Correcte benamingen van de kleurslagen bij duiven (2)

door Peter Paridaen

Daar waar het in het eerste deel (zie Vlaams Neerhof december 2009 of de website) ging over de verschillende basiskleuren en patronen, gaat dit tweede deel over de verschillende tekeningen die voorkomen bij duiven. Onder tekening verstaan we kleurslagen, die bestaan uit een basiskleur (zie vorige artikel) in combinatie met witte veervelden. Het niet voorhanden zijn van een officiële en volledige lijst betreffende tekeningspatronen, verplichtte me tot toch wel redelijk wat opzoekingswerk. Bij deze denk ik een overzichtelijk en gedetailleerd geheel te kunnen voorstellen. Het is niet de bedoeling om de details van alle tekeningen te bespreken maar wel de hoofdkenmerken. De details van de tekeningen worden uitvoerig in de rasstandaard besproken en zouden ons hier te ver afleiden van het doel van het artikel. De bedoeling is hier alleen maar om onze dieren een correcte benaming te geven zodat we onze dieren correct kunnen opgeven voor het fokkersboek maar ook steeds correct kunnen inschrijven op tentoonstellingen. Voor bepaalde rassen is nu net de tekening één van de belangrijkste raskenmerken (zeer vaak bij kleurduiven) en wordt dan meestal al in de rasnaam vermeld. Uiteraard wordt deze dan niet opnieuw vermeld in de naam van de kleurslag. Dit zal duidelijk worden aan de hand van de voorbeelden in het artikel. Nog een kleine opmerking voor de makers van een inschrijfformulier: voorzie voldoende ruimte zodat alles duidelijk kan vermeld worden. Zoals we zullen zien in wat volgt is er soms echt wel plaats nodig om een bepaalde kleurslag correct in te vullen.

De getijgerden

Deze zijn het gevolg van een schimmelfactor en zijn eigenlijk geen echte tekening maar omdat er in het verenkleed witte veren voorkomen zul-

len we ze toch mee bespreken. Bij de getijgerden komen verschillende varianten voor, te beginnen met enerzijds getijgerd en lichtgetijgerd. Bij getijgerd heeft het volledige lichaam witte en gekleurde veren door elkaar en dit zo regelmatig mogelijk verdeeld. De slag- en staartpenen en eventuele voetbevedering zijn volledig gekleurd. Bij lichtgetijgerd is het lichaam gelijk getekend als bij getijgerd, echter de slag- en staartpenen en eventuele voetbevedering worden zo mogelijk om en om gekleurd en wit verlangd met minstens in elke vleugel en de staart één witte pen. De algemene regel zegt dat in de benaming van een kleurslag steeds eerst de kleur vermeld wordt en dan pas de tekening. Zo spreken we van een Duitse Modena zwart getijgerd of van een Gentse kropper blauw lichtgetijgerd. De vermelding 'geband' gebeurt niet bij deze tekeningen omdat getijgerden bij alle rassen enkel in 'geband' erkend zijn en op die manier de benamingen niet onnodig lang gemaakt worden.

Bij schildgetijgerd is enkel het vleugelschild getijgerd en de rest van het lichaam gekleurd. Een variant hiervan is witschild waarbij het vleugelschild volledig wit is met uitzondering van de slagpenen die ook weer gekleurd zijn. Zo spreken we van een Nederlandse hoogvlieger rood witschild of rood schildgetijgerd. Nog een andere vorm van getijgerd die enkel invloed op het vleugelschild heeft, is het zogenaamde 'rozetgetijgerd'. Voor de benaming gebruikt men hier de term 'met vleugelrozen'. Hier is ook weer het volledige lichaam gekleurd maar zijn er slechts een 10 a 15 witte veertjes aan de voorkant van het vleugelschild. Zo spreken we van een Carneau rood met vleugelrozen. Nog een andere vorm van getijgerd zijn sproetkop. Hier is ook weer het volledige lichaam gekleurd en enkel de kop is getijgerd

m.a.w. afwisselend en gelijkmatig verdeeld wit en gekleurd. Let wel, voor de rassen die enkel erkend zijn in sproetkop wordt enkel de kleur vermeld, voor de rassen die in verschillende tekeningsvormen voorkomen spreken we van b.v. Hessische kropper zwart sproetkop.

Geëksterd

Bij de geëksterde zijn de buik, dij- en met eventuele voetbevedering en de vleugels met uitzondering van het schouderhart wit. De rest van het lichaam is gekleurd. Echter de koptekening kan verschillen naar gelang het ras waarbij de kop bij sommige rassen wit is eventueel in combinatie met een snip of schedelvlak of nog andere koptekening die dan weer gekleurd zijn. Geëksterden met een witte koptekening worden soms ook 'geganseld' genoemd. Bij de officiële benamingen wordt dit onderscheid echter niet gemaakt. Als bij de ekstertekening ook nog een witte kiel (visstaart) komt, spreken we van dominicaan. Sommige rassen (vooral tuimelaars) hebben ook nog eens een witte keelvlak. Voor een correcte benaming voor rassen die enkel in geëksterd voorkomen wordt enkel de kleur vermeld bv. Vervoetige eksterkropper zwart of Wener gansel blauw. Bij de rassen die in verschillende tekeningsvormen voorkomen spreken we dan weer van b.v. Brünner kropper geel geëksterd of Gentse kropper geel dominicaan. Een variant van geëksterd is gedekt. Hierbij is de vleugel gekleurd met de 10 à 14 buitenste vleugelpennen wit en eventueel de vleugelbogen met de onderste rand van de vleugel eveneens wit, bv. Neurenberger bagadet zwart gedekt. Een andere tekening van geëksterd is de witvleugel (soms ook nog schalaster genoemd) waarbij de vleugel wit is en de rest van het lichaam inclusief het schouderhart gekleurd, bv een Silezische kropper blauw witvleugel.

Gazzi of strassertekening

Bij de gazzi of strassertekening is de grondkleur wit. Kop met kleine slab, vleugels inclusief slagpennen, staart, boven- en onderstaartdek (kiel) zijn gekleurd. Vooral bij de Duitse en Engelse Modena en de Triganino is het van belang dat bij de kleur duidelijk vermeld wordt of het om een schietti (eenkleurig) of gazzi gaat. Bij deze rassen wordt dit per uitzondering vermeld voor de basiskleur. Zo spreken we van een Duitse Modena schietti blauw zwartgeband en van een Duitse Modena gazzi blauw zwartgeband. Bij de Strasser wordt alleen de kleur vermeld daar het ras zijn naam te danken heeft aan deze tekening. Aanverwante tekeningen van gazzi kennen we bij de Florentiner die witte slagpennen heeft i.p.v. gekleurde. Dezelfde tekening maar met daarbij ook een witte snip kennen we bij de Praagse kanik. Omdat de tekening rasspecifiek is, dient deze ook weer niet vermeld te worden.

Gemonnikt en witkop

Bij de gemonnikte is het lichaam gekleurd met witte kop, slagpennen, staart met boven- en onderstaartdek en eventuele voetbevedering. Zo spreken we van een Oud-Hollandse kapucijn zwart gemonnikt (de aanduiding 'gemonnikt' is hier noodzakelijk want er bestaan ook eenkleurige kapucijnen) of in combinatie met getijgerd zwart getijgerd gemonnikt. Bij witkop is uiteraard de kop wit net als de staart of de slagpennen en de eventuele voetbevedering terwijl de rest van het lichaam is gekleurd. Bij de Thüringer witkop is de staart wit en de slagpennen gekleurd bij de Vinkduif is de staart gekleurd en zijn de slagpennen wit. Bij de Thüringer witkop is de tekening een raskenmerk en vermeld in de rasnaam maar bij de Vinkduif moeten we de tekening wel apart vermelden en dan spreken we van koper zwartvleugel witkop. Verwant aan witkop is de witborst tekening waarbij de koptekening overgaat in een slab die ongeveer tot de hoogte van de vleugelbogen reikt, voor de rest gelijk aan de witkoptekening.

Gesnipt

Bij de gesnipte kennen we 2 verschijningsvormen, enerzijds een wit lichaam met gekleurde snip anderzijds een gekleurd lichaam met witte snip. Bij de kleurduiven kennen we de typische snipduiven waarbij het lichaam wit is en de staart inclusief boven- en onderstaartdek gekleurd net als de peervormige snip boven de snavel. Bij deze rassen vernoemen we enkel de kleur, de tekening zit immers al in de rasnaam. bv. Thüringer snipduif. Anders zijn de gesnipte Steller kroppers. Hier kennen we de twee verschillende verschijningen van de gesnipte. We hebben de witte met gekleurde snip (hier is de staart ook wit) en dan spreken we b.v. van wit met rode snip, maar er bestaan ook éénkleurige met witte snip en dan spreken we bv. van rood met witte snip.

Gehelmd en witplaat

Nauw verwant aan de gesnipte zijn de gehelmden waar de volledige bovenkop gekleurd is, scherp afgelijnd vanuit de snavelhoek langs de onderrand van het oog tot op het achterhoofd. Ook hier is het lichaam wit en is de staart met boven- en onderstaartdek gekleurd. Bij de Nederlandse helmduif vermelden we enkel de kleur. Echter bij een Keulse tuimelaar (die niet altijd gehelmd is) spreken we van zwart gehelmd. Bij witplaat hebben we net het tegenovergestelde als bij de helmen: namelijk een gekleurd lichaam en een witte bovenkop die hetzelfde afgelijnd is als bij de gehelmden. Er bestaan echter toch nog wezenlijke verschillen tussen de rassen. Zo heb je ze met enkel een witte koptekening en de rest van het lichaam gekleurd zoals bij de Zuid-Duitse blasse, of zoals bij de Thüringer mäuserduif waar ook de staart nog wit is of nog anders zoals bij de Vinkduif waar de buitenste slagpennen dan weer wit zijn en de staart gekleurd. In de eerste twee varianten is de tekening vermeld in de rasnaam, bij de Vinkduif spreken we van koper zwartvleugel witplaat. Wanneer witplaat gecombineerd wordt met dubbelgekapt noemen we dat paaptekening.

Moorkop en nontekening

Bij de moorkoppen is het lichaam wit. Gekleurd zijn de staart inclusief boven- en onderstaartdek en de volledige kop en een deel van de bovenhals. De nontekening is gelijk aan de moorkop echter zijn de buitenste slagpennen ook gekleurd. Beide tekeningen zijn altijd een specifiek raskenmerk en worden in de rasnaam vermeld, bv. Zuid-Duitse moorkop en Engelse nonduif. Bij sommige rassen spreekt men van kleurkop wat dan weer hetzelfde is als een moorkop. Opgelet bij de Silezische moorkop en de Silezische kleurkop, het enige verschil tussen beide rassen is dat de kleurkop bekoust is en de moorkop kaalbenig.

Staartkleur

Net als bij de gesnipte kennen we ook 2 vormen van staartkleur, namelijk een wit lichaam met een gekleurde staart en een gekleurd lichaam met witte staart. Bij de Pauwstaart komen ze allebei voor dus ook hier is het van belang dat we dat duidelijk omschrijven. Bij een wit lichaam met een blauwe staart spreken we van kleurstaart blauw. Bij een gekleurd lichaam en witte staart spreken we bv. van blauw zwartgeband witstaart. Bij de kleurstaarten spreken we van blauw (patroon niet zichtbaar) en bij de witstaarten van blauw zwartgeband omdat het patroon hier wel zichtbaar is. Bij de kleurduiven kennen we de typische witstaartrassen: allemaal met witte snip en allemaal met de tekening vermeld in de rasnaam. Bij de Belgische kroppers kennen we nog de verhemelstaart. Net als bij de kleurstaart is het lichaam wit en de staart gekleurd. Er zijn echter enkele belangrijke verschillen: er moet namelijk schimmelvorming aanwezig zijn in de staart en op de kop wordt een gekleurde spikkeling verlangd. Zo kennen we de Gentse kropper verhemelstaart blauw. Bij de Leuvense kropper volstaat de kleur aangezien het hier om een typisch raskenmerk gaat. Wel nog even opmerken dat de Leuvense kropper ook nog een gekleurd schouderhart dient te hebben.

Brünner kropper, blauw geëksterd.

Brünner kropper, rood gestorkt.

Brünner kropper, zwartbont.

Cauchois, blauw roodgeschubd bavet.

Deense tuimelaar, zwart geëksterd.

Deutse Modena gazzi, blauw zwartgeband.

Hamburger tuimelaar, kleurstaart zwart.

Hongaarse reuzenduif, zwart lichtgetijgerd.

Italiaanse meeuw, zwartbont.

King, blauw getijgerd.

Montauban, zwart sproetkop met vleugelrozen.

Nederlandse hoogvlieger, rood witschild.

Neurenberger bagadet, rood gedekt.

Oud-Hollandse kapucijn, rood getijgerd gemonnikt.

Oud-Oostenrijkse tuimelaar, blauw zwartgeband Kievit.

Weense tuimelaar, licht ooievaar.

Vleugeltekeningen

Bij de schildgetekende is het volledig lichaam wit en zijn de vleugelschilden en schouderbevedering gekleurd. Ook de buitenste slagpennen zijn wit (aantal volgens standaard). Bij sommige rassen (meeuwen) is een gekleurde "broek" toegestaan. Bij het vermelden van de kleurslag worden enkel de kleur en het eventuele patroon vermeld. De tekening wordt meestal vermeld in de rasnaam bv. Thüringer schildduif. Bij de Pauwstaart kennen we ook andere tekeningen en spreken we bv. van blauwzilverschild donkergeband. Een combinatie van kleurstaart en schildtekening wordt bij de Oosterse meeuwen satinet genoemd.

De vleugelduiftekening, een wit lichaam met de vleugels volledig gekleurd met uitzondering van de schouders en met een gekleurde snip en eventuele voetbevedering kennen we bij de Saksische- en Thüringer vleugelduif. De voorgenoemde tekening kennen we ook met een helmtekening in plaats van een snip wat we dan zwaluwtekening noemen, bv. de Neurenberger zwaluw. De ooievaarttekening is dan als het ware een "gedekte" vleugeltekening enkel de buitenste slagpennen zijn dan gekleurd net als de snip en de "bloem," een kleine driehoek vooraan de vleugelboog. Alle voorgenoemde vleugeltekeningen zijn rasgebonden. Anders is het met de witpennen. Bij de witpennen hebben we een gekleurd lichaam en zijn de buitenste slagpennen wit, aantal volgens standaard. Bij witpen is het wel van belang dat we de tekening vermelden zo spreken we van een Poolse lynx blauw witgeschubd witpen. Witpen kan bij sommige rassen ook voorkomen in combinatie met witstaart en dan spreken we b.v. van blauw gekrast witpen-witstaart.

Gestortk

Bij gestortk kennen we twee variëteiten, enerzijds licht ooievaar die slechts in één kleur voorkomt en anderzijds kleurgestortk. Bij licht ooievaar is de grondkleur wit en de buitenste slagpennen zijn blauwgrijs gezoomd. De staart kan

net als de slagpennen blauwgrijs gezoomd of wit zijn. Bij de kleurgestortk is de kop met een kleine slab, de staart en de slagpennen gekleurd de rest van het lichaam is wit. Hier spreken we dan bv. van Brünner kropper rood gestortk.

Bont

Bij bont zoals we dit kennen bij een aantal postduivenrassen zijn de witte en gekleurde veervelden willekeurig maar toch min of meer regelmatig verdeeld over het volledige lichaam. Let wel, waar we bij getijgerd alle veren min of meer afwisselend wit en gekleurd wensen moeten het bij bont werkelijk afwisselende goed afgelijnde witte en gekleurde "veervelden" zijn. Het patroon 'gebant' wordt niet vermeld, 'ongebant' en 'gekrast' wel. Dit is om geen verwarring te krijgen met de benaming bont bij kroppers (zie verder). Voor een correcte benaming krijgen we dan bv. Duitse schoonheidspostduif blauwbont, blauwbont ongebant of blauwbont gekrast. Het is wel degelijk van belang dat de dieren niet gewoon als 'bont' ingeschreven worden maar dat steeds de volledige benaming vermeld wordt.

Bij de kropperrassen kennen we een andere vorm van bont, het zogenaamde kropperbont. Hier zijn de witte veervelden niet willekeurig maar is het duidelijk bepaald welke veervelden wit dienen te zijn. Bij alle rassen wordt wit verlangd: de maantekening of slab, de buitenste slagpennen, de stuit en de buik. Bij sommige rassen worden ook nog vleugelrozen verlangd. Het patroon 'gebant' wordt niet vermeld omdat bij kroppers de bonten steeds gebant zijn (de overige zijn niet erkend) en de aanduiding 'gebant' dus overbodig is. Hierop bestaan twee uitzonderingen, nl bij de Pommerse en de Gentse kropper zijn ook gekrasten erkend. Na bewust nog geen streek- of dialect benamingen genoemd te hebben moet ik het hier toch doen daar het zo sterk ingeburgerd is (maar eigenlijk... niet correct!) Enkel bij de Gentse kropper spreken we van witlap in plaats van bont en dan wordt het bv. blauw gekrast witlap. Als we correct willen zijn en conform met de benaming in het buitenland zouden we mijns inziens

in de toekomst toch beter spreken over bont, eventueel met een overgangperiode. Kropperbont komt ook voor bij de Belgische ringslager en het Speelderken maar omdat het hier telkens om een typisch raskenmerk gaat vernoemen we enkel de kleur.

Overige tekeningen

Bij Kievit is de onderzijde vanaf halfweg de borst tot aan de aars wit, de rest van het lichaam is gekleurd. Zo kennen we b.v. de Weense tuimelaar zwart Kievit. Nog een tekening die we bij de tuimelaars tegen komen is gebant, een witte vlek onder de snavel. Bij de Amsterdamse baardtuumelaar vermelden we enkel de kleur daar de tekening een typisch raskenmerk is en reeds in rasnaam vervat zit. Wanneer er bij een ras verschillende tekeningen erkend zijn, moet ze er wel bij bv. de Duitse langsnavelige tuimelaar geel gebant. De maantekening of bavet die we kennen bij de Cauchois is een witte maanvormige tekening vooraan de hals. Deze tekening heeft echter niets gemeen met de tekening die we kennen bij de maanduif. Bij de Cauchois wordt ze jammer genoeg zelden of nooit vermeld wat echter de uniformiteit in de reeksen niet ten goede komt daar er ook Cauchois zonder bavet bestaan. Dus spreken we van Cauchois blauw roodgeschubd bavet en blauw roodgeschubd (zonder bavet). Een andere tekening die ook voorkomt bij de Cauchois is de witte stuit, die we echter niet vermelden daar het een specifiek raskenmerk is. Anders is het bij de Carneau. Hier is het geen algemene tekening en dient het wel vermeld te worden, bv. rood met witte stuit. Naast alle reeds besproken tekeningen komen nog een aantal rassen voor die een rasspecifieke tekening hebben bv. de Lahore, de Saksische- en Thüringer borstduif, de Huhnschecke... Bij deze rassen wordt ook weer enkel de kleur vermeld, niet de tekening.

Ik hoop met dit artikel er toe te hebben bijgedragen dat de liefhebber van rasduiven zijn weg wat beter kan terugvinden in het uitgebreide doolhof van de vele honderden kleurslagen die voorhanden zijn.